

Střípky z přímé volby prezidenta

Ve dnech 11.-12. ledna 2013 se konalo první kolo přímých prezidentských voleb. Přímá volba prezidenta byla požadována obyvatelstvem již dlouhou dobu; velmi k domu přispěly ostudné události při poslední volbě parlamentem, kde vyšlo najevo, že zmocněnci prezidenta v zákulisí „kupují“ hlasy¹. Loni na podzim došlo konečně k dohodě politických stran a byl přijat příslušný zákon. Z devíti kandidátů, kteří získali potřebných 50 tisíc podpisů (nebo byli navrženi svými stranami, resp. poslanci) postoupili do 2. kola dva ostřílení politici, kteří získali téměř stejný počet hlasů - současný ministr zahraničí Karel Schwarzenberg a bývalý ministerský předseda Miloš Zeman.

Přímá volba prezidenta mobilizovala občanskou společnost, účast byla nad 60%. Byla to vlastně první opravdu demokratická volba u nás - lidé mohli vidět, koho vlastně volí². Dosavadní parlamentní volby jsou neprůhledné - lidé vlastně neví, koho volí, respektive zdá se jim že „nemají koho volit“. Je zajímavé, že i za této situace se ozývaly hlasy, které považují přímou volbu za „populismus“. Budí to dojem, že jsou to mluvčími těch, kteří dosud ovládali své loutky na politické scéně a přímá volba jim to může mařit.

Při televizní diskusi („duelu“) obou kandidátů se vyskytly některé zajímavé momenty:

Pravice vs. Levice

Zatímco K. Schwarzenberg vyslovil názor, že pojmy „pravice“ a „levice“ v dnešní době ztrácejí tradiční smysl, M.Zeman odpověděl, že *pravici volí hlavně ti bohatí*.

Ale zde je právě kámen úrazu: kdo jsou ti čeští „bohatci“? Většinou se skrývají v anonymitě, jen zřídka vystupují v médiích - tam občas proskočí v poslední době nějaká „kauza“ s nezákonným obohacováním. Rozruch vzbudila novoroční amnestie prezidenta, podle které mohou být osvobozeny některé „velké ryby“, jejichž stíhání se vleče už roky, zřejmě vinou obviněných.

Lidé, kteří získali majetek neprůhledným způsobem, tvoří jakousi „černou hmotu“ naší politiky; podílejí se na financování některých politických stran a mají zřejmě vliv na média. V jejich působení je třeba asi hledat hlavní zdroj korupce.

Asi jediným způsobem, jak tuto věc důsledně řešit, je přijetí *zákona o majetkových příznáních*, který se snažil opakovaně prosadit Miloš Zeman. Bohatí lidé by museli prokázat, jak svůj majetek nabyli. Prozatím nikdy neuspěl, Ale chce to zkusit znovu. Dalším protikorupčním opatřením, které jeho vláda (v souladu s požadavkem EU) přijala, ale které dosud nevstoupilo v platnost je *zákon o státní službě*, který by omezoval vliv politických stran na státní aparát.

Debakl prezidentského kandidáta ODS Přemysla Sobotky (skončil předposlední s 2,5% hlasů), který byl dlouholetým předsedou Senátu, lze vysvětlit nedůvěrou voličů ke straně, která je známa svým napojením na „kmotry“ či lobbyisty.

Opoziční smlouva

Karel Schwarzenberg uvedl často publikovaný názor, že tzv. „opoziční smlouva“, kterou kdysi uzavřel M.Zeman jako předseda vlády s vůdcem opozice, byla příčinou vzrůstu korupce. Miloš Zeman kontroval tím, že podobný typ smlouvy je v parlamentních demokraciích běžný a že umožňuje menšinové vládě realizovat svůj program. Uvedl řadu

¹ Na veřejnost pronikl (díky policistovi, který byl za to potrestán) záznam videokamery tajné schůzky lobistů

² Podobně probíhají volby do senátu, ale za mnohem menší účasti voličů.

úspěchů, které jeho vláda v době platnosti této smlouvy dosáhla. Zemanova argumentace se zdá přesvědčivá; neslyšel jsem žádný konkrétní argument, který by jeho tvrzení vyvracel. K.Schwarzenberg na jeho odpověď nereagoval. Uvedl jen, že za Zemanovy vlády došlo k podvodným privatizacím, ale nedovedl uvést konkrétní příklad. Kritika „opoziční smlouvy“ se opírá o obecné tvrzení „rozdělil si moc, aby mohli nerušeně vládnout“, které bylo účelově šířeno a neopírá se o konkrétní argumenty (o zdrojích korupce viz výše).

Benešovy dekrety

Zde se pustil Karel Schwarzenberg na tenký led, když se vyjádřil v tom smyslu, že násilnosti, kterých se naši lidé dopouštěli v poválečných letech (1945-47) na Sudetských Němcích, by se v dnešní době posuzovaly jako *zločiny proti lidskosti* a řešil by je soud v Haagu. Jelikož se K. Schwarzenberg zmínil v této souvislosti také o tehdejší prezidentu Benešovi, vyvodil z toho Miloš Zeman, že Karel Schwarzenberg považuje druhého československého prezidenta za válečného zločince. Moderátor musel tuto debatu ukončit...

Zemanova reakce se mi zdá zkratkovitá; po válce platil zákon, že vykonavatelé „revoluční spravedlnosti“ nebudou za své činy trestáni. Eduard Beneš jako předseda mezinárodně uznané zahraniční vlády vydal dekret o odsunu německého obyvatelstva (tj. „etnické čistce“) se souhlasem Spojenců. Je smutné, že mezi odsunutými byli také ti, kteří se chystali za Československo bojovat.

Amnestie prezidenta a pokus ČSSD o odvolání vlády

Do volební kampaně zasáhly následky amnestie prezidenta republiky Václava Klause, kterou vyhlásil ve svém Novoročním projevu. Věznice opustilo během několika dní asi 6000 vězňů. Mnozí z nich neměli kam jít, a tak se potulovali po ulicích, musely být zesíleny policejní hlídky. Největší rozruch však způsobil druhý bod amnestie, který zastavil trestní stíhání v případech, kdy trvá déle než 8 let. Tento bod se totiž týká závažných trestních kauz (H-systém, konkursní soudce Berka) a jiné, v nichž šlo mj. o majetkové nároky poškozených. Jelikož amnestii kontrasignoval premiér Nečas, opozice vedená ČSSD se již (popáté!!) pokusila svrhnout Nečasovu vládu.

Pustil jsem si několikrát krátce přenos z Parlamentu, kde běžel asi 12-hodinový maratón projevů levicových poslanců. Silné řeči, které zněly do prázdna... Těžko si představit, že je někdo vydržel poslouchat.

A tak si říkám - kdy konečně budou změněny i *volby do poslanecké sněmovny*? Nač platíme poslance, kteří nedovedou navzájem komunikovat a neřeší problémy, které společnost trápí?

Ve Sloupu, 19. ledna 2013

Ing. Jan Matys